

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMAYA YÖNELİK ÖZ GÜVENLERİ

Bircan EYÜP*

Özet

Günümüz bilgi çağının vazgeçilmez araçları arasında yer alan teknolojik araçlar eğitim-öğretim alanında da vazgeçilmez hale gelmektedir. Eğitim öğretim ortamlarında bu araçların etkin ve yararlı kullanılması kalitenin artmasını sağlamaktadır. Bu konuda en önemli sorumluluk ise öğretmenlere düşmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerini kullanmaya yönelik öz güvenlerini belirlemektir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu bölümün son sınıfında öğrenim gören % 55.4'ü kız (62), % 44.6'sı erkek (50) olmak üzere toplam 112 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak beşli likert tipli 'Teknoloji Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Veriler SPSS 16.0 paket programına girilerek aritmetik ortalama ve t-testi teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerini kullanma konusunda öz güvenlerinin 'yeterli' seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. Cinsiyet bakımından da kadın ve erkek öğretmen adayları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmeni adayı, öğretim teknolojisi, öz güven.

TURKISH TEACHER CANDIDATES' SELF-CONFIDENCE ABOUT USE OF INSTRUCTIONAL TECHNOLOGIES

Abstract

Technological tools that are among the essential tools for today's information age are also becoming indispensable in the field of education. The usage of these tools in education environments effectively and beneficially provides increase of quality. The most important responsibility in this matter is on the shoulders of teachers. The aim of this study was to determine Turkish teacher candidates' self-confidence about use of instructional technologies. Survey model was used in this study. Study population consisted of Students of Turkish Language Teaching in Karadeniz Technical University, Fatih Faculty of Education (2011-2012 academic years). The sample of study consisted of 112 senior students of this department (Female= 55.4%, Male= 44.6%). In this study, 5 point likert type Technology Attitude Scale was used as data collection tool. Data were analyzed by using the arithmetic mean and t-test techniques entering SPSS 16.0 package program. As a result of the study Turkish teacher candidates' self-confidence about using instructional technologies was found adequate level. A significant difference was not found between male and female teachers candidates.

Keywords: Turkish teacher candidate, instructional technology, self-confidence.

GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda bilgi insanların, toplumların ve devletlerin en önemli hazinelerinden biri haline gelmiştir. Bilgiye sahip olmak başarının, kalkınmanın ve ilerlemenin temeli olarak kabul edilmektedir. Günümüzde bireylerin bilgiye ulaşmasında en büyük yardımcıları teknolojik araçlardır. Bilgiye ulaşmada

* Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, bircaneyp@gmail.com

toplumların geleceği açısından teknolojinin kullanıldığı en önemli alanlardan biri de eğitimidir. Bu nedenle başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün toplumlar teknolojiyi kullanarak kaliteli bir eğitimi bireylerine kazandırma çabasıdadır (MEB, 2004). Bu bakımdan yeni teknolojilerin eğitim alanına aktarılarak kullanılması eğitim öğretim kalitesinin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir (Yılmaz, 2007: 161). Özellikle yaşadığımız dönem itibarıyla okula başlamadan teknolojiyle tanışan ve bunu kısmi olarak alışkanlık haline getirmiş çocukların eğitim öğretim sürecinde var olan birikimlerini yok etmemek ve bu becerilerini geliştirmek için eğitim alanında teknolojiden yararlanmak önemli bir ihtiyaç halini almıştır.

Eğitim teknolojisi değişik bilimlerin verilerini, özel hedef, yöntem, araç ve gereç, ölçme ve değerlendirme gibi eğitimin geniş alanlarını uygulamaya koyan, uygun maddi ve manevi ortamlarda insan gücünün en iyi şekilde kullanılmasını, eğitim sorunlarının çözülmesini, kalitenin yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını sağlayan bir sistemler bütünüdür (Rıza, 1997: 178). Eğitim açısından teknoloji, öğretimin amacı değil ona yardımcıdır. Eğitim teknolojisi, teknolojinin araç olarak kullanılmasından çok öğrenme sürecini geliştirmek için oluşturulan her türlü sistemi, tekniği ve yardımı içerir (Girginer ve Özkul, 2004: 155). Eğitimde çağdaş teknolojinin kullanılması öğrencilerin daha kolay, daha hızlı öğrenmesine (Yılmaz, 2007: 161), öğrenme sürecine odaklanmasına (Kaya, 2008: 192), öğrenmelerin kalıcı olmasına (Balkı ve Saban, 2009: 779), konunun daha etkili sunulmasına, öğretimin daha zevkli ve anlamlı hale getirilmesine (Demirel, 2002; Balkı ve Saban, 2009: 779), öğrencilerin güdülenmesine, bağımsız çalışabilmesine (Özmuşul, 2010: 86) ve zaman bakımından tasarruf sağlanmasına (Yavuz ve Coşkun, 2008: 281) katkı sağlamaktadır.

Teknolojinin eğitim ortamlarına sağladığı katkıların ortaya çıkmasıyla birlikte eğitim sisteminin en önemli unsuru olan öğretmenlerden beklenen nitelikler de değişmiştir. Eğitimin karmaşık yapısı içerisinde öğretmenlerin sahip olması gereken; alanına hâkim olma, sınıf yönetimini bilme, soru sorma tekniklerini bilme, iletişim yeterliğine sahip olma, işbirlikli ve grup çalışma yöntemlerini bilme, beden dilini kullanabilme vb. birtakım yeterliklerle beraber, günümüz eğitim sisteminde öğretimle teknolojiyi bütünleştirme yeterliliği de öğretmen yeterliklerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Brush, 2002'den Aktaran Öksüz ve Ak, 2010: 373). McNair ve Galanouli (2002) de bilgi çağındaki öğretmenlerin taşımaları gereken nitelikleri sayarken özellikle teknolojinin üzerinde durmaktadırlar. Onlar öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikleri üç grup altında ele alırlar. Bunları; bireysel yeterlilikler, öznel bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme; konu yeterliliği, kendi alanlarıyla eğitim teknolojilerini bütünleştirebilme; öğretme yeterliliği, eğitim teknolojilerini kullanarak dersi planlama, hazırlama, öğretme ve değerlendirme şeklinde sınıflamışlardır. Ülkemizde de 2006 yılında Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 2590 sayılı Tebliğler Dergisinde 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri' ifade edilirken bu yeterlikler arasında öğretmenlerin bilişim teknolojileri alanında sahip olması gereken yeterlikler de belirtilmiştir (MEB, 2006). Yine aynı şekilde 2011 yılında MEB tarafından hazırlanan 'Öğretmen Yeterlilikleri Kitabı'nda da öğretmenlerin teknoloji okur-yazarı olmaları, bilgisayar ve diğer teknolojilerden yararlanmaları ve bilgi paylaşımında çevrimiçi dergi, paket yazılımlar, e-posta gibi araçları kullanmaları gerektiği belirtilmiştir.

Eğitim sistemlerinde teknolojiye yararlanabilmek için nitelikli öğretmen yetiştirmek gerekmektedir (Gündüz ve Odabaşı, 2004: 44). Eğitimde teknolojiyi verimli ve etkili kullanmaya başlayan ülkelerdeki tecrübelerle göre; daha etkin bir kullanım için öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bu doğrultuda yetiştirilmeleri temel şart olarak görülmüştür (Tarman, 2010). Günümüzde eğitim fakültelerinin ders programlarında öğretmen adaylarının teknoloji kullanımına yönelik derslere yer verilerek adayların bu konuda donanımlı mezun olmaları amaçlanmaktadır. Davis (2003) de öğretmen eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması, toplumun bilgi çağında gereksinim duyulan insan nitelikleri ile donatılmasına yardımcı olacağını belirtmektedir. Öğretmen adaylarının mesleki hayatlarında istenilen başarıya ulaşabilmeleri için öncelikle teknolojinin eğitimdeki rolünü kabullenmeleri ve kullanma becerisine sahip olmaları gerekmektedir (Erdemir vd., 2009: 100). Yaşadığımız çağda teknolojinin derslerle bütünleştirilmesi etkili öğretim için kaçınılmaz bir durum haline gelmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin gelişen teknolojiyi sınıfta kullanabilmeleri öncelikle teknolojiyi benimsemelerine, teknolojiye karşı olumlu tutum göstermelerine bağlı olacaktır (Pala, 2006: 178). Fakat Hu vd. (2003) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin öğretim teknolojilerine karşı isteksiz olduklarını belirlemişlerdir.

Bu bakımdan öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının teknolojiye karşı olumlu tutum geliştirebilmelerinde eğitim fakülteleri önemli rol oynamaktadır. Fakat ülkemizde eğitim alanındaki yeniliklerin yayılmasına öncülük edecek olan üniversiteler, yetersiz teknoloji politikaları ve planları nedeniyle toplumlara yeterince yön veremeyerek yetişen bireylerin teknolojiye bakışında ve yenilik kültürü oluşmasında olumsuz etkilere neden olabilmektedir (Kılıçer, 2008: 220). Benzer şekilde Çelik (2011), eğitim fakültesinde görev yapan 124 akademisyen üzerinde yaptığı çalışmada, akademisyenlerin çalışma ortamlarına teknolojinin güncel yönelimlerini yeterli ölçüde yansıtılmaları önünde çeşitli engeller bulunduğunu ve dolayısıyla öğretmen yetiştiricilerin teknolojiye mesleki anlamda yararlanmada sınırlılıkları bulunduğunu ve ayrıca teknolojik unsurlarla güçlendirilmiş güncel öğrenme modellerinin akademisyenlerin mesleki ortamlarında yeterince kullanılmadığını tespit etmiştir. Eğitim fakültelerinde akademisyenlerin yetiştirdikleri öğretmen adaylarına örnek olamamaları, onları teknoloji kullanmaya teşvik edememeleri, derslerin teori ağırlıklı olup uygulamaların yetersiz olması adayların öğretmenliğe başladıktan sonra bu alışkanlığı kolay kolay etkin hale getirememelerine sebep olmaktadır.

Yapılan çalışmalarda da öğretmen adaylarının teknolojiyi kendi derslerinde nasıl kullanabileceği konusunda sınırlı bilgiyle eğitim fakültelerinden mezun olduklarını ve öğretmenliğe başladıktan sonra öğretim teknolojilerini kullanmada ve buna bağlı olarak materyal geliştirmede sorun yaşadıkları belirtilmiştir (Çelik ve Kahyaoğlu, 2007: 572). Hâlbuki çağdaş toplumlarda bilgi teknolojilerindeki araçları ustalıkla kullanabilen, veri toplama, yorumlama ve bu verileri kullanabilmede bilgi sahibi olan, uygun bilgi teknolojileri kaynaklarını kullanarak çalışma yapabilen bireyler yetiştirmek önemli hedefler arasında yer almaktadır. Teknolojileri uygulamaya geçirecek olan öğretmenlerin sadece teknolojiyle tanıştırmaları değil, teknolojinin ve yeni öğretim tekniklerinin kullanılarak öğrenme etkinlikleri düzenleme becerilerinin de kazandırılması gerekmektedir (Akpınar, 2003). Öğretmen adayları bu becerileri kazandıktan sonra meslek hayatlarında sınıf içerisinde nasıl bir etkinlik hazırlayabileceklerine, teknolojiye nerede ve ne şekilde yararlanabileceklerine karar verebileceklerdir.

Araştırmanın Problemi

Ülkemizde 2004 yılında yapılan yeni eğitim öğretim programlarıyla birlikte bilim ve teknolojiyi kullanan ve bunları üreten bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Ders programlarında bilgi teknolojilerinin kullanılmasına yönelik temel beceriler üzerinde durulmuştur. Genelde bütün dersler özelde Türkçe dersinde kazandırılması amaçlanan temel beceriler arasında bilgi teknolojilerinin kullanılması da yer almaktadır. Ana dili esasına dayanan ve öğrencilerin ilköğretim sürecinde eğitimini en çok aldıkları ders olması bakımından ve dil öğretiminde teknolojinin katkısının büyük olacağı düşüncesiyle bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme konusundaki öz güvenleri belirlenmek istenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemidir (Karasar, 2006: 77).

Evren Örneklem

Çalışmanın evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem ise bu bölümün son sınıfında öğrenim gören 112 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının cinsiyet bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo-1: Öğrencilere Ait Kişisel Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kadın	62	55.4
Erkek	50	44.6
TOPLAM	112	100

Son sınıfta öğrenim gören bu öğrenciler lisans eğitimleri sırasında öğretim ilkeleri ve teknolojiyle ilgili dersleri (Bilgisayar, Öğretim İlke Ve Yöntemleri, Özel Öğretim Yöntemleri, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı) almış öğrencilerdir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Erdemir vd. (2009) tarafından geliştirilen ‘Teknoloji Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Ölçek 29 maddeden oluşup beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekte yer alan maddeler “Kesinlikle katılıyorum=5”, “Katılıyorum=4”, “Kararsızım=3”, “Katılmıyorum=2” ve “Hiç katılmıyorum=1” şeklinde puanlanmıştır. Erdemir vd. (2009) ölçeğin güvenirlik katsayısını 0.93 bulmuşlardır. Ölçeğin bu çalışmadaki Cronbach alfa güvenirlik katsayısı $\alpha = 0.89$ bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünün son sınıfında öğrenim gören 112 öğretmen adayına ‘Teknoloji Tutum Ölçeği’ dağıtılarak onlardan ölçeği dikkatlice okuyup işaretlemeleri

istenmiştir. Uygulama aşamasında öğretmen adaylarına süre konusunda sınırlama getirilmemiştir. Uygulama sonucu elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programına girilmiş ve aritmetik ortalama ile t-testi tekniklerinden yararlanılarak veriler analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının cevaplarının aritmetik ortalaması 1.00-1.80 arasındaysa “çok yetersiz”, 1.81-2.60 arasındaysa “yetersiz”, 2.61-3.40 arasındaysa “kısmen yeterli”, 3.41-4.20 arasındaysa “yeterli” ve 4.21-5.00 arasındaysa “oldukça yeterli” olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Türkçe öğretmeni adaylarının teknolojiyi kullanma konusundaki öz güvenlerine ait aritmetik ortalamalara ve cinsiyet değişkeni bakımından adaylar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına dair bulgulara yer verilmiştir.

Tablo-2: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Teknoloji Kullanmaya Yönelik Öz Güven Düzeylerinin Ortalaması Ve Standart Sapması

Maddeler	$\bar{x}$	Ss
1 Çevre koşulları ve mevcut olanakları kullanarak, özgün ve ekonomik açıdan uygun, basit öğrenme materyalleri hazırlayabilme	4.21	0.49
2 Kavram, zihin ve bilgi haritaları hazırlayabilme	4.16	0.78
3 Bilgisayar yazılımlarını kullanarak (yazı programları, grafik programları vb.) yazılı materyaller hazırlayabilme	3.95	0.83
4 Poster, çalışma yaprağı ve bulmaca gibi iki boyutlu görsel materyaller hazırlayabilme	4.25	0.81
5 Programlı öğretim materyali hazırlayabilme (Programlı öğretim bilginin küçük ve anlamlı parçalara ayrılarak belirli bir sıraya göre düzenlenip, öğrencilere sunulan bireysel, kendi kendine öğrenme yöntemidir)	4.02	0.91
6 İnternet’te arama motorlarını (google, altavista gibi) kullanabilme	4.47	0.72
7 Eğitim yazılımlarını amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.23	0.84
8 Grafik materyallerini amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.18	0.77
9 Poster, çalışma yaprağı ve bulmaca gibi görsel araçları amaçlarına uygun olarak kullanabilme	4.33	0.75
10 Slayt projektörünü amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.45	0.72
11 Televizyon/videoyu amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.50	0.64
12 Tepegözü amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.33	0.79
13 Bilgisayarı amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.43	0.79
14 İnterneti amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.50	0.68
15 İletişim teknolojilerini amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme	4.42	0.68
16 Bir eğitim yazılımını, kullanıldığı dersin amaçlarına uygunluğu açısından değerlendirebilme	4.03	0.82
17 Öğretim materyallerini amacına uygunluğu açısından değerlendirebilme	4.24	0.76

18	Öğretim materyallerini ve araç-gereçlerini tasarım ilkelerine uygunluğu açısından değerlendirebilme	4.24	0.77
19	Bir öğretim materyalinin nasıl değerlendirileceği ile ilgili plan yapabilme	4.08	0.81
20	Öğretimin temel aşamalarını (giriş etkinlikleri, içerik sunusu, alıştırma, geribildirim, değerlendirme) planlayabilme	4.27	0.74
21	Öğretilecek ders için amaç analizi yapabilme	4.06	0.87
22	İnternet üzerinden uzaktan eğitim verebilme	3.26	1.19
23	İstenen öğretim materyalini bilgisayarda geliştirmek için uygun bir bilgisayar programı seçebilme	3.68	1.07
24	Öğreteceği derste, kullanım amaçlarına uygun olarak öğretim materyalleri/araç gereçleri seçebilme	4.18	0.88
25	Amaç, hedef, davranış analizi yapılmış bir derste, öğretilcek konuları parçalara ayırabilme	4.22	0.88
26	Eğitim verilen veya ders anlatılan ortamda, eğitimin veya dersin amacına uygun olarak fiziksel düzenlemeler yapabilme	4.30	0.81
27	Herhangi bir bilgisayar teknolojisini veya programını kullanarak eğitim amaçlı çoklu ortam yazılımları oluşturabilme	3.66	1.05
28	Öğrencinin dersteki performansını değerlendirmek için çoklu ortamda uygun ölçme değerlendirme araçları geliştirebilme	3.80	0.91
29	Dersi daha iyi yürütebilmek amacı ile uygun veri toplama araçları kullanarak, öğrenciler hakkında bilgi toplayabilme	4.09	0.85

Tablo 2 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının teknolojiyi kullanma konusunda öz güvenleri genel olarak yüksek çıkmıştır. Öğretmen adaylarının teknolojiyi kullanma bakımından kendilerini en fazla *interneti, televizyonu veya videoyu amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.50$) konusunda yeterli buldukları belirlenmiştir. Türkçe öğretmeni adayları; *internet'te arama motorlarını (google, altavista gibi) kullanabilme* ($\bar{X}=4.47$), *slâyt projektörünü amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.45$), *bilgisayarı amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.43$), *iletişim teknolojilerini amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.42$), *tepegözü amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.33$), *poster, çalışma yaprağı ve bulmaca gibi görsel araçları amaçlarına uygun olarak kullanabilme* ($\bar{X}=4.33$), *öğretimin temel aşamalarını (giriş etkinlikleri, içerik sunusu, alıştırma, geribildirim, değerlendirme) planlayabilme* ($\bar{X}=4.27$), *poster, çalışma yaprağı ve bulmaca gibi iki boyutlu görsel materyaller hazırlayabilme* ($\bar{X}=4.25$), *öğretim materyallerini amacına uygunluğu açısından değerlendirebilme* ($\bar{X}=4.24$), *öğretim materyallerini ve araç-gereçlerini tasarım ilkelerine uygunluğu açısından değerlendirebilme* ($\bar{X}=4.24$), *eğitim yazılımlarını amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.23$), *amaç, hedef, davranış analizi yapılmış bir derste, öğretilcek konuları parçalara ayırabilme* ($\bar{X}=4.22$) ve *çevre koşulları ve mevcut olanakları kullanarak, özgün ve ekonomik açıdan uygun, basit öğrenme materyalleri hazırlayabilme* ($\bar{X}=4.21$) bakımından da kendilerini 'oldukça yeterli' buldukları ortaya çıkmıştır.

Türkçe öğretmeni adayları; *grafik materyallerini amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme* ($\bar{X}=4.18$), *öğreteceği derste, kullanım amaçlarına uygun olarak öğretim materyalleri/araç gereçleri seçebilme* ($\bar{X}=4.18$), *dersi daha iyi yürütebilmek amacı ile uygun veri toplama araçları kullanarak, öğrenciler hakkında bilgi toplayabilme* ($\bar{X}=4.09$), *öğretilecek ders için amaç analizi yapabilme* ($\bar{X}=4.06$), *bir eğitim yazılımını, kullanıldığı dersin amaçlarına uygunluğu açısından değerlendirebilme* ($\bar{X}=4.03$), *programlı öğretim materyali hazırlayabilme* ($\bar{X}=4.02$), *bilgisayar yazılımlarını kullanarak yazılı materyaller hazırlayabilme* ($\bar{X}=3.95$), *öğrencinin dersteki performansını değerlendirmek için çoklu ortamda uygun ölçme değerlendirme araçları geliştirebilme* ($\bar{X}=3.80$), *istenen öğretim materyalini bilgisayarda geliştirmek için uygun bir bilgisayar programı seçebilme* ($\bar{X}=3.68$) ve *herhangi bir bilgisayar teknolojisini veya programını kullanarak eğitim amaçlı çoklu ortam yazılımları oluşturabilme* ($\bar{X}=3.66$) bakımından kendilerini 'yeterli' buldukları görülmektedir.

İnternet üzerinden uzaktan eğitim verebilme ($\bar{X}=3.26$) bakımından ise Türkçe öğretmeni adaylarının kendilerini 'kısmen yeterli' buldukları tespit edilmiştir. Adayların teknolojiyi kullanma bakımından en az güvene sahip oldukları konunun da uzaktan eğitimle ilgili olduğu görülmektedir.

Tablo-3: Teknoloji Kullanmaya Yönelik Öz Güven Düzeyleri ile Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Madde No	N(Kadın)	$\bar{X}$	Ss	N(Erkek)	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
1	62	4.30	0.71	50	4.10	0.70	110	1.527	0.224
2	62	4.29	0.66	50	4.02	0.89	110	1.839	0.284
3	62	4.01	0.75	50	3.88	0.91	110	0.860	0.128
4	62	4.32	0.78	50	4.18	0.84	110	0.921	0.891
5	62	4.09	0.84	50	3.94	0.91	110	0.901	0.534
6	62	4.46	0.69	50	4.48	0.76	110	0.089	0.689
7	62	4.24	0.82	50	4.22	0.88	110	0.135	0.923
8	62	4.29	0.75	50	4.06	0.79	110	1.569	0.446
9	62	4.40	0.71	50	4.24	0.79	110	1.143	0.322
10	62	4.51	0.69	50	4.38	0.75	110	0.993	0.458
11	62	4.54	0.61	50	4.46	0.67	110	0.721	0.334
12	62	4.32	0.76	50	4.34	0.84	110	0.114	0.636
13	62	4.43	0.86	50	4.44	0.70	110	0.030	0.583
14	62	4.51	0.69	50	4.48	0.67	110	0.277	0.873
15	62	4.48	0.64	50	4.36	0.72	110	0.957	0.307
16	62	4.03	0.80	50	4.04	0.85	110	0.049	0.844
17	62	4.37	0.65	50	4.08	0.85	110	2.037	0.656

18	62	4.27	0.77	50	4.20	0.78	110	0.503	0.570
19	62	4.09	0.80	50	4.08	0.82	110	0.108	0.602
20	62	4.37	0.65	50	4.16	0.79	110	1.488	0.481
21	62	4.14	0.78	50	3.96	0.96	110	1.117	0.541
22	62	3.19	1.08	50	3.36	1.32	110	0.733	0.043
23	62	3.69	1.03	50	3.68	1.13	110	0.066	0.588
24	62	4.29	0.77	50	4.06	0.99	110	1.374	0.280
25	62	4.33	0.84	50	4.08	0.92	110	1.543	0.468
26	62	4.40	0.79	50	4.18	0.82	110	1.449	0.837
27	62	3.61	0.99	50	3.72	1.12	110	0.533	0.329
28	62	3.87	0.85	50	3.72	0.99	110	0.864	0.141
29	62	4.17	0.77	50	4.00	0.94	110	1.087	0.789

Tablo 3 incelendiğinde kadın ve erkek Türkçe öğretmeni adaylarının 28 maddede teknoloji kullanmaya yönelik öz güven düzeyleri arasında anlamlı farklılığın istatistiksel olarak bulunmadığı görülmektedir. Bu bakımdan kız öğretmen adayları ile erkek öğretmen adaylarının teknolojiyi kullanma bakımından öz güvenleri birbirine yakın düzeyde olduğu söylenebilir. Sadece madde 22’de erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(110)}=-0.733$; $p<0.05$). *İnternet üzerinden uzaktan eğitim verebilme* bakımından erkek öğrenciler ($\bar{X}=3.36$) kız öğrencilere ($\bar{X}=3.19$) oranla kendilerini daha yeterli bulmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çağımızda düşünen, üreten, paylaşan, kendine güvenen, etkileşime yatkın, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilecek bilgi ve becerilere sahip, dünyaya ve dünyadaki gelişmelere duyarlı, donanımlı bireyler olarak ifade edilebilecek beklentileri karşılamanın yollarından biri de teknolojiyi bilmek ve onu etkin kullanabilmektir (Ünal, 2010). Eğitim ortamlarının temel unsurları haline gelmeye başlayan teknolojik araçların bu anlamda önemli role sahip olması ve eğitime yeni bir anlayış getirmesi yeni yetişen nesillerin de bu teknolojiye aşina olması öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bu konuda üst düzey donanıma sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Fakat ülkemizde üniversitelerin fiziki şartlarından kaynaklanan sorunlardan dolayı ve öğretim elemanlarının bu konudaki eksikliklerinden dolayı öğretmen adayları teknoloji kullanma konusunda istenilen düzeyde yetiştirilememektedir. Günümüz koşullarında teknolojinin günlük hayat içerisinde yaygınlaşması öğretmen adaylarının bu araçlarla daha kolay tanışmasını ve onlardan yararlanabilmesini sağlamaktadır. Fakat eğitimde teknolojinin kullanılmasında en önemli unsurlardan biri olan öğretmenlerin eğitim fakültelerinden donanımlı mezun edilmelerinin gerekliliği de kendini daha fazla hissettirmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerini kullanmaya yönelik öz güven düzeyleri belirlenmek istenmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan 112 Türkçe öğretmeni adayına uygulanan ‘Teknoloji Tutum Ölçek’inden elde edilen veriler doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim teknolojilerini kullanmaya yönelik öz güvenleri

genel olarak yüksek çıkmıştır. Bu durum adayların teknolojik ürünleri öğrenme-öğretme ortamında sorun yaşamadan kullanabileceklerini göstermektedir. Özellikle teknoloji çağında yetişen öğretmenlerin bu konuda yeterli donanıma sahip olması eğitimin kalitesini arttırması açısından önemli bir sonuç olarak görülmektedir. Fakat bu alanda Atlı vd. (2007)'nin yaptıkları çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçenin okuma, yazma, konuşma ve dinlemeden oluşan dört temel dil becerisini kazandırmada bilişim teknolojilerinin kullanılmasını istemekteler lakin bu konuda aldıkları eğitimi yetersiz bulmaktadırlar. Bu nedenle bu çalışmadan elde edilen veriler olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının 29 maddeden oluşan ölçeğin 16 maddesi (M1, M4, M6, M7, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M17, M18, M20, M25, M26) için kendilerini 'oldukça yeterli' buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları en çok '*interneti, televizyonu veya videoyu amaçlarına uygun olarak derste kullanabilme*' ($\bar{X}=4.50$) konusunda öz güvene sahiptirler. Türkçe öğretmeni adayları ölçeğin 12 maddesi (M2, M3, M5, M8, M16, M19, M21, M23, M24, M27, M28, M29) için kendilerini 'yeterli' buldukları belirlenmiştir.

'Teknoloji Tutum Ölçek'inde verilen cevaplar bakımından Türkçe öğretmeni adaylarının kendilerini sadece 22. madde bakımından 'kısmen yeterli' ($\bar{X}=3.26$) buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının '*uzaktan eğitim verebilme*' konusunda kendilerine yeterince güvenmedikleri ortaya çıkmıştır. Çalışmada elde edilen bu sonuç Erdemir vd. (2009)'nin yapmış oldukları çalışmayla da örtüşmektedir. Çünkü Erdemir vd. (2009) de öğretmen adaylarının kendilerini en yetersiz buldukları alanın 'internet üzerinden uzaktan eğitim verebilme' olduğunu tespit etmişlerdir.

Cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ise Türkçe öğretmeni adayları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Kadın ve erkek öğretmen adaylarının teknolojiyi kullanmaya yönelik öz güven düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Sadece internet üzerinden uzaktan eğitim verebilme (M22) bakımından erkek öğrenciler lehine sonuç çıkmıştır ($t_{(110)}=-0.733$; $p<0.05$). Öğretmen ya da öğretmen adaylarına yönelik yapılan çalışmaların bazılarında da teknoloji kullanmaya yönelik cinsiyetler arası farklılık bulunmazken (Pala, 2006; Karamustafaoğlu, 2006; Ulaş ve Ozan, 2010) bazı çalışmalarda erkekler lehine (Tekinarslan, 2008; Menzi vd., 2012), bazı çalışmalarda ise kadınlar lehine (Erdemir vd., 2009) sonuçlara ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarından hareketle şu öneriler de bulunulabilir:

- Bu çalışma sadece Karadeniz Teknik Üniversitesinde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarıyla sınırlanmıştır. Araştırmacılar diğer üniversitelerdeki öğretmen adaylarının da öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarını, öz güvenlerini inceleyebilirler.
- Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına teknolojiyi en iyi şekilde kullanmalarını sağlayacak dersler verilerek bu konuda donanımlı yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.
- Teknolojiye karşı ön yargılı olan ya da ilgisi olmayan öğretmen adaylarının çeşitli etkinlikler düzenlenerek bu alana ilgilileri çekilmelidir.

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 9, Haziran 2012, s. 77-87

- Eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına model olan öğretim üyelerinin teknolojiyi etkili kullanma konusunda üst düzey becerilere sahip olmaları önemlidir. Bu nedenle öncelikle eğitim fakültelerinde ders veren öğretim üyelerinin bu konudaki eksikliklerinin bir an önce giderilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yüksek Öğretimin Etkisi: İstanbul Okulları Örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(2):79-96.
- Atlı, Ş., Aksüt, M., Atar, G. Yıldız, N. (2007). Türkçe Öğretmen Adaylarının Bilişim Teknolojilerine Yaklaşımı. Akademik Bilişim'07-IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 737-741.
- Balkı, E., Saban, A. (2009). Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerine İlişkin Algıları ve Uygulamaları: Özel Esentepe İlköğretim Okulu Örneği. *İlköğretimonline*, September, 1: 772-781.
- Çelik, H.C., Kahyaoğlu, M. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Kümeleme Analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(4): 571-586.
- Çelik, S. (2011). Tecnology Integration Levels Of Teacher Education Faculty. *Ankara University Journal Of Educational Sciences*, 44(2): 141-163.
- Davis, N. (2003). Technology in Teacher Education in the USA: What Makes For Sustainable Good Practice. *Technology, Pedagogy and Education*, 12: 59-73.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdemir, N., Bakırcı, H., Eydurun, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknolojiyi Kullanabilme Öz Güvenlerinin Tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3): 99-108.
- Girginer, N., Özkul, A.E. (2004). Uzaktan Eğitimde Teknoloji Seçimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, July, 3(3): 155-164.
- Gündüz, Ş., Odabaşı, F. (2004). Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, January, 3(1): 43-48.
- Hu, P.J., Clark, T.H.K., Ma, W.W. (2003). Examining technology acceptance by school teachers: a longitudinal study" *Information & Management*, 41(2): 227-241.
- Karamustafaoğlu, O. (2006). Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretim Materyallerini Kullanma Düzeyleri: Amasya İli Örneği. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1): 90-101.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, B. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinde Teknoloji Kullanımı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3): 189-205.
- Kılıçer, K. (2008). Teknolojik Yeniliklerin Yayılmasını ve Benimsenmesini Arttıran Etmenler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2): 209-222.
- McNair, V., Galanouli, D. (2002). Information and Communications Technology in Teacher Education: Can a Reflective Portfolio Enhance Reflective Practice?. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 11(2).

- MEB. (2004). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı (1-5. Sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi, Ankara.
- MEB. (2006). Temel Eğitime Destek Projesi "Öğretmen Eğitimi Bileşeni" Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. *Tebliğler Dergisi*, 2590, 1491-1540.
- Menzi, N., Çalışkan, E., Çetin, O. (2012). Öğretmen Adaylarının Teknoloji Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, January, 2(1).
- Öksüz, C., Ak, Ş. (2010). İlköğretim Okullarında Matematik Derslerinde Teknoloji Kullanım Düzeyini Belirleme Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32): 372-383.
- Özmuş, M. (2010). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilişim Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(39): 75-89.
- Pala, A. (2006). "İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları". *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1): 77-188.
- Rıza, E.T. (1997). *Eğitim Teknolojileri Uygulamaları I*. İzmir: Anadolu Matbaası.
- Tarman, B. (2010). Global Perspectives and Challenges on Teacher Education in Turkey. *International Journal of Arts & Sciences (IJAS)*, 3(17): 78-96.
- Tekinarslan, E. (2008). Eğitimciler İçin Temel Teknoloji Yeterlikleri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26): 186-205.
- Ulaş, A.H., Ceyhan, O. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Açısından Yeterlilik Düzeyi?. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1): 63-84.
- Ünal Bozcan E. (2010). Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Teknoloji Kullanımı. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 1(4).
- Yavuz, S., Coşkun, E. (2008). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34: 276-286.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf Öğretmeni Yetiştirmede Teknoloji Eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1): 155-167.